

Bedre legemiddelbehandling av eldre

For å oppnå riktig legemiddelbruk hos eldre er vurderingsinstrumenter nyttige. Nå er den nye versjonen av START og STOPP, Europas mest brukte vurderingsinstrument på dette området, oversatt og tilpasset til norsk.

Riktig legemiddelbruk hos eldre er et satsingsområde for helsemyndighetene og man anbefaler vurderingsinstrumenter til slik bruk (1). STOPP (Screening Tool of Older People's potentially inappropriate Prescriptions) og START (Screening Tool to Alert doctors to Right Treatment) er utviklet

«START og STOPP er nyttige som hjelp til beslutningsstøtte i klinisk praksis»

i Irland og ble lansert i 2008 (2). Siden er det blitt oversatt og kommet i bruk i en rekke europeiske land (3). I 2010–11 oversatte vi den første versjonen av verktøyet til norsk (4). I Norge er STOPP blitt testet ut i en medisinsk og en geriatrisk avdeling og anbefales for å redusere uheldig bruk av legemidler hos eldre (5).

Vi har fått mange tilbakemeldinger på at START og STOPP er nyttige som hjelp til beslutningsstøtte i klinisk praksis, men også at de første versjonene hadde visse mangler. Det er derfor etterlengtet at START og STOPP versjon 2, som er kunnskapsbasert og utarbeidet av en tverrfaglig ekspertgruppe fra 13 europeiske land, nå foreligger (6). START er utvidet fra 22 til 34 kriterier, og STOPP fra 65 til 80. I både START og STOPP er nye antikoagulantia og demensmidler tatt med. START 2 er bl.a. utvidet med urologiske midler, analgetika og vaksiner, mens STOPP 2 er utvidet med midler som er uheldige ved redusert nyrefunksjon, og midler med antikolinerg effekt.

Vi har oversatt versjon 2 til norsk etter gjeldende prosedyrer, med oversettelse

tilbake til engelsk. Den norske versjonen er justert språklig og samsvarer med norsk terapitradisjon. I tillegg har vi valgt å gi eksempler på vanlig brukte legemidler og lagt til de vanligste produktnavnene for å gjøre verktøyet mer brukervennlig. Vi håper at den nye versjonen, som finnes på hjemmesiden til Norsk geriatrisk forening (7), vil bli brukt av mange leger i Norge til nytte for eldre pasienter.

Anette Hylen Ranhoff
anette.ranhoff@k2.uib.no
Marit Stordal Bakken
Anne Gerd Granås
Aina Langørgen
Olav Spigset
Sabine Ruths

Anette Hylen Ranhoff (f. 1956) er dr.med., spesialist i indremedisin og i geriatri, overlege ved Diakonhjemmet Sykehus og professor ved Klinisk institutt 2, Universitetet i Bergen. Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Marit Stordal Bakken (f. 1976) er ph.d.-stipendiat ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin, Universitetet i Bergen og lege i spesialisering i geriatri ved Haraldsplass Diakonale Sykehus. Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Anne Gerd Granås (f. 1970) er professor i samfunnsfarmasi ved Institutt for naturvitenskapelige helsefag, Høgskolen i Oslo og Akershus. Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Aina Langørgen (f. 1958) er spesialist i allmennmedisin, praksiskonsulent ved Fagavdelingen, Haraldsplass Diakonale Sykehus og fastlege ved Moviken legekontor. Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Olav Spigset (f. 1963) er dr.med., overlege ved Avdeling for klinisk farmakologi, St. Olavs hospital og professor ved Institutt for laboratoriemedisin, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.

Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Sabine Ruths (f. 1958) er spesialist i allmennmedisin, professor ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin, Universitetet i Bergen og fastlege ved Os legesenter.

Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Litteratur

1. I trygge hender. Nasjonal pasientsikkerhetskampanje. www.pasientsikkerhetsprogrammet.no/ (18.12.2014).
2. Gallagher P, Ryan C, Byrne S et al. STOPP (Screening Tool of Older Person's Prescriptions) and START (Screening Tool to Alert doctors to Right Treatment). Consensus validation. *Int J Clin Pharmacol Ther* 2008; 46: 72–83.
3. Gallagher P, Baeyens JP, Topinkova E et al. Inter-rater reliability of STOPP (Screening Tool of Older Persons' Prescriptions) and START (Screening Tool to Alert doctors to Right Treatment) criteria amongst physicians in six European countries. *Age Ageing* 2009; 38: 603–6.
4. Ranhoff AH, Bakken MS, Granås AG et al. Uheldig legemiddelbruk hos eldre. *Tidsskr Nor Legeforen* 2010; 130: 1809.
5. Bjørnstad EØ, Ranhoff AH. STOPP uhensiktsmessig legemiddelbruk hos eldre. *Tidsskr Nor Legeforen* 2013; 133: 1175.
6. O'Mahoney, O'Sullivan D, Byrne S et al. STOPP/START criteria for potentially inappropriate prescribing in older people: version 2. *Age Ageing* 2014; pii: afu145; e-publiseret 16.10.2014.
7. Norsk Geriatrisk Forening. <https://legeforeningen.no/Fagmed/Norsk-geriatrisk-forening/Geriatrisk-test-og-undervisningsmaterieell/tester-og-registreringsskjemaer/start> (18.12.2014).

Mottatt 30.12.2014 og godkjent 28.1.2015. Redaktør: Erlend Hem.

Publisert først på nett.